

Dhr. Philippe Piéreuse
Gemachtigd Ambtenaar
Directie voor Monumenten en
Landschappen Ministerie van het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest -
BROH
CCN-Vooruitgangstraat 80, bus 1
1035 Brussel

Brussel,

U/Ref: DU:04/PFU/409495
DMS: SD/2043-0493/07/2011-028PR
O/Ref: GM/BXL2.1604/s.534
Bijlage : 1 dossier

Mijnheer de Gemachtigde Ambtenaar,

Betreft : BRUSSEL. Ursulinenstraat, 4. Sint-Jan-Berchmanscollege. Restauratie gevels speelplaats.
Eensluidend advies van de KCML
Dossier behandeld door Mevr. Fr. REMY (DS) en Dhr. S. Duquesne (DML).

In antwoord op uw brief van 04/03/2013, ontvangen op 04/03/2013, maken wij u het **gunstig eensluidend advies onder voorbehoud** over dat onze Commissie uitbracht tijdens haar vergadering van 13/03/2013.

De Commissie brengt een gunstig advies uit over de aanvraag onder volgend voorbehoud :

- de uitvoeringsdetails van de voorzetramen op voorhand ter goedkeuring voorleggen aan de DML ; een prototype van die ruit *in situ* uitvoeren en aan de DML voorleggen;
- de resultaten van het stratigrafisch onderzoek nauwkeurig in het lastenboek integreren; proefuitvoeringen van de schilderwerken op voorhand ter goedkeuring aan de DML voorleggen;
- de nieuwe dakvlakramen zoveel mogelijk in de as van de gevelramen plaatsen;
- het schouwlichaam waarvan de afbraak voorzien is behouden indien het een oorspronkelijk element betreft;
- bepaalde posten van het lastenboek preciseren en/of wijzigen (zie onderstaande lijst).

Het Sint-Jan-Berchmanscollege werd als geheel beschermd bij besluit van 08/11/2011. De bescherming omvat de totaliteit van de Sint-Michielskapel, de gevels (inbegrepen de structuur van

de overdekte speelplaats), de daken, de voormalige refter en de totaliteit van het oorspronkelijke schrijnwerk van interieur en exterieur.

De Commissie bracht op 16/02/2011 reeds een principeadvies uit over de restauratie van de gevels van de speelplaats waarin ze een aantal vragen en aanbevelingen formuleerde. De huidige aanvraag van unieke vergunning is in grote mate gelijklopend als het dossier dat ter principeadvies werd voorgelegd.

Wel werd er een aantal antwoorden geformuleerd op een deel van de vragen uit het principeadvies, meer bepaald voor wat volgende punten betreft:

- Plaatsing van voorzetbeglazing :

Om de oorspronkelijke ramen te kunnen behouden en restaureren en terzelfdertijd hun energieprestatie te verbeteren werd reeds eerder beslist de bestaande ramen uit te rusten met een voorzetruit. De huidige aanvraag omvat een beschrijving van dit element en een principedetail. Ook de bijkomende belasting werd onderzocht, waaruit blijkt dat dit geen probleem zal vormen voor de stabiliteit van de ramen. De U-waarde van de bestaande ramen wordt verbeterd van 5,8 W/m²K tot 3 W/m²K.

Op vraag van de Commissie werd ook een stuklijst van het buitenschrijnwerk opgemaakt. Algemeen genomen blijken de ramen in goede staat, mits enkele plaatselijke herstellingen en vervangingen (bijv. van onderregels).

De KCML aanvaardt de voorziene ingrepen. Voor wat de voorzetruiten betreft dienen de exacte uitvoeringsdetails, aangepast aan de verschillende raamtypes, nog voorafgaandelijk aan de DML ter goedkeuring worden voorgelegd. Er dient eveneens in situ een proefmodel van de voorzetruit gerealiseerd te worden op een van de bestaande ramen. De lokalisering van dat prototype zal in samenspraak gebeuren met de DML die ook haar goedkeuring moet geven over dit prototype.

De uitvoeringsdetails van de te vervangen deelelementen van het buitenschrijnwerk moeten eveneens nog ter goedkeuring voorgelegd worden.

- De restauratie van de bestaande ramen (cf. stuklijst) is positief. De Commissie betreurt in dat verband wel dat bepaalde elementen van het buitenschrijnwerk die niet oorspronkelijk lijken niet nader gedocumenteerd werden zoals gevraagd in het principeadvies. Het betreft meer bepaald de deuren in de rechtertraveeën van gevel 4 en een deur in de centrale travee van gevel 1. Ook het raam op de eerste verdieping van laatstgenoemde travee lijkt gewijzigd (soort "plaat" tussen de impost en het lagere deel van het raam). Ook hun vervanging naar oorspronkelijk model is niet voorzien. ***De Commissie vraagt de bouwheer die ingrepen alsnog te overwegen en in de werken te integreren.*** Zeker voor het merkwaardige raam in de centrale travee van gevel 4 zou dit de coherentie van de gevel ten goede komen.

- Voor wat beglazing van de bestaande ramen betreft vroeg de KCML verduidelijking over het patroon dat voortvloeit uit het gebruik van twee glastypes. Hierop wordt niet echt een duidelijk antwoord op geformuleerd. Wel blijkt uit de stuklijst dat bepaalde glaspanelen door nieuw vervangen zullen worden (helder > nagewalst of omgekeerd). ***De Commissie vraagt de logica die achter die vervangingen zit te preciseren bij de DML en ook een staal van de beide glassoorten ter goedkeuring voor te leggen aan de DML.***

- Er werd een stratigrafisch onderzoek uitgevoerd naar de kleurstellingen van de gevels. Hieruit blijkt dat het schrijnwerk oorspronkelijk voornamelijk witte en crèmekleurige tinten vertoonde en de stalen elementen in een genuanceerd palet van groentinten waren geschilderd. Voor wat de begane

grond betreft is op oude foto's echter zichtbaar dat het schrijnwerk een donkere kleur had en dus waarschijnlijk vernist was.

De Commissie vraagt de resultaten van het stratigrafisch onderzoek duidelijker in het lastenboek te integreren. Voor het schrijnwerk op de begane grond kan inderdaad overgegaan worden tot het opnieuw vernissen. Een aantal extra steekproeven zou uitgevoerd moeten worden op uitsluitel te geven over een oorspronkelijke vernislaag.

Proefuitvoeringen van de verschillende schilderwerken op buitenschrijnwerk en metalen elementen dienen op voorhand ter goedkeuring aan de DML te worden voorgelegd. Hierbij zal bijzondere aandacht worden geschonken aan de nuances in de groentinten van de stalen pilasters en liggers (differentiëren van de verdiepte cirkels op de basementen en kapitelen die in een lichter grijs-groen waren geschilderd).

- Dakbedekking:

Aan de vraag van de KCML om de kunstleien door natuurleien (i.p.v. door kunstleien) te vervangen is gunstig gevolg gegeven, hetgeen positief is (bestek post 06.07). Een staal van de nieuwe leien zal op voorhand ter goedkeuring aan de DML worden

- Plaatsing nieuwe dakvlakramen

Er werd geen gevolg gegeven aan de vraag om die dakvlakramen zoveel mogelijk in de as van de gevelramen te plaatsen. **Waar mogelijk vraagt de Commissie het ontwerp alsnog in die zin aan te passen.** Indien functionele redenen (inrichting en organisatie van de zolder?) die zouden verhinderen, dan dienen deze gepreciseerd te worden aan de DML.

- Men voorziet de afbraak van een schouwlichaam op het dak. **Indien het hier om een oorspronkelijk element gaat dan kan deze ingreep niet toegestaan worden.**

- **Onderstaande posten van het lastenboek dienen als volgt aangepast te worden :**

- . Art.05.01 : de vernieuwing van de raaplaag moet gemotiveerd worden;
- . Art.05.02 : deze interventie moet gepreciseerd worden, indien nodig in samenspraak met een stabiliteitsingenieur ;
- . Art. 07.03 : hoe gebeurt de verwijdering van de roestlaag (microsablering? andere?) en tot waar gebeurt die verwijdering ? ;
- . Art. 08.01 : proefuitvoeringen van de gevelreiniging voor te leggen aan de DML;
- . Art.09.04 : het plaatselijk verwijderen van de voegen mag niet met een slijpschijf gebeuren ; de wijze van hervoegen moet eveneens gepreciseerd worden en overeenstemmen met de oorspronkelijke toestand.

Met de meeste hoogachting,

G. MEYFROOTS
Adjunct-secretaris

M.-L. ROGGEMANS
Voorzitter